

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 14-го Октября. — 1847 — Wilno. WTOREK, 14-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 8-го Октября.

29-го Сентября, въ одиннадцатъ часовъ утра, Государь Императоръ, вмѣстѣ съ Ихъ Императорскими Высочествами Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ и Великимъ Княземъ Константиномъ Николаевичемъ, отслушавъ краткое молебствіе въ Варшавскомъ православномъ соборѣ, изволилъ произвестъ на Повонзковскомъ Полѣ смотръ войскамъ, при Варшавѣ собраннымъ, и, найдя оныя въ хорошемъ состояніи, остался довольнымъ.

30-го числа, въ одиннадцатъ часовъ утра, Его Императорское Величество произвелъ линейное ученье войскамъ, сосредоточеннымъ при Г. Варшавѣ, оставшись совершенно довольнымъ 3-ю Легкою Кавалерійскою Дивизіею, 3-ю Конною Артиллерійскою Бригадою и иррегулярною кавалеріею, за найденный въ нихъ войскахъ порядокъ и устройство.

1-го Октября, въ двѣнадцать часовъ утра, Государь Императоръ, при произведенномъ осмотрѣ Гусарскаго Принца Фридриха Гессенъ-Кассельскаго Полка и Первой Саперной Бригады, остался весьма довольнымъ за отличіишій порядокъ и устройство оныхъ; — за симъ Его Величество изволилъ смотрѣть безсрочно отпускныхъ нижнихъ чиновъ, находящихся при 3-мъ Пѣхотномъ Корпусѣ.

Послѣ сего, Государь Императоръ благоволилъ осматривать Александровскую Цитадель и, возвращаясь въ Лазенки, обозрѣвалъ строющееся укрѣпленіе на улицѣ Инфляндской.

2-го Октября, въ одиннадцатъ часовъ утра, Государь Императоръ, произведя корпусное линейное ученье войскамъ, при Варшавѣ сосредоточеннымъ, остался ими совершенно довольнымъ, за найденный во всѣхъ отношеніяхъ порядокъ и устройство, а равно и за правильность и точность, съ коими производились ими войсками всѣ движенія.

3-го Октября, Государь Императоръ отправился по желѣзной дорогѣ въ Скерневице, гдѣ, встрѣтивъ Ея Императорское Высочество Государыню Цесаревну съ Ея Высочествомъ Великою Княжною Александрою Александровною и Высокопосланною Невѣстою Великаго Князя Константина Николаевича, Принцессою Александрою Алтенбургскою, сопутствовалъ Имъ по желѣзной дорогѣ до Варшавы вмѣстѣ съ Государемъ Наслѣдникомъ и Великимъ Княземъ Константиномъ Николаевичемъ.

При торжественномъ въѣздѣ Государыни Цесаревны и Высокопосланной Невѣсты, Принцессы Александры Алтенбургской, части войскъ 3-го Пѣ-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 8-go Października.

Дня 29-го Września, o godzinie 11-ej z rana, Jego CESARSKA MOŚĆ, wspólnie z Ich CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI NASTĘPCĄ CESARZEWICZEM i WIELKIM KSIĘCIEM KONSTANTYEM NIKOLAJEWICZEM, po wysłuchaniu krótkiego nabożeństwa w Warszawskim Prawosławnym Soborze, raczył odbyć na Powązkowskim Polu przegląd wojsk, pod Warszawą zebranych, i, znalazłszy je w dobrym stanie, był zadowolony.

Дня 30-го Września, o godzinie 11-ej z rana, Jego CESARSKA MOŚĆ wykonał liniową musztrę wojsk, pod Warszawą zgromadzonych, zostawszy zadowolonym zupełnie z 3-iej Lekkiej Dywizji Jazdy, 3-iej Brygady Konnej Artyleryi i Jazdy nieregularnej, z powodu znalezionej w tych wojskach porządku i urządzenia.

Дня 1-го Października, o godzinie 12-ej z rana, Jego CESARSKA MOŚĆ, przy wykonanym przeglądzie Półku Huzarów Księcia Fryderyka Hesseu-Kassel i 1-iej Brygady Saperów, był nader zadowolony ze wzorowego ich porządku i urządzenia; poczem CESARZ Jego MOŚĆ raczył obejrzeć żołnierzy zostających na nieograniczonym urlopie, którzy się znajdowali przy 3-m Korpusie Piechoty.

Następnie, Jego CESARSKA MOŚĆ raczył oglądać Cytadellę Alexandrowską, i wracając do Łazienek, obejrzał budującą się warownię na ulicy Inflanckiej.

Дня 2-го Października, o godzinie 11-ej z rana, CESARZ Jego MOŚĆ, wykonawszy korpusną liniową musztrę wojsk pod Warszawą zgromadzonych, był zupełnie zadowolony ze znalezionej w nich pod wszelkim względem porządku i urządzenia, jako też z powodu dokładności i szykowności wykonywanych przez nie wszystkich obrótów.

Дня 3-го Października, CESARZ Jego MOŚĆ udał się żelazną drogą do Skierniewic, gdzie spotkawszy Jej CESARSKĄ WYSOKOŚĆ CESARZEWNĘ z Jej WYSOKOŚCIĄ WIELKĄ KSIĘŻNICZKĄ ALEXANDRĄ ALEXANDROWNĄ i Wysocęnarzeczoną Oblubienicą WIELKIEGO KSIĘCIA KONSTANTEGO NIKOLAJEWICZA, KSIĘŻNICZKĄ ALEXANDRĄ ALTENBURGSKĄ, towarzyszył im drogą żelazną aż do Warszawy wraz z NASTĘPCĄ CESARZEWICZEM i WIELKIM KSIĘCIEM KONSTANTYEM NIKOLAJEWICZEM.

W czasie uroczystego wjazdu NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZEWNY i Wysocęnarzeczonej Księżniczki Alexandry Altenburgskiej, części wojsk 3-go Korpusu Piechoty, 3-iej

хотного Корпуса, 3-й Легкой Кавалерийской Дивизии и Иррегулярной Бригады, поставлены были по одну сторону улицъ, отъ путевого двора желѣзной дороги до Лазенковской Церкви.

Государь Императоръ и Великіе Князья изволили верхами сопутствовать Высокихъ Путешественницъ и Принцессу Альтенбургскую по занятымъ войсками улицамъ.

Въ Александровской Церкви, Его Императорское Величество съ Ихъ Императорскими Высочествами и Принцессою были встрѣчены Архіепископомъ Варшавскимъ *Никаноромъ*.

По выслушаніи обычнаго молебствія, вся Августѣйшая Фамилія отправилась во внутренніе покои Лазенковского Дворца, чрезъ приемныя залы, въ коихъ имѣли счастье представляться военные и гражданскіе чины, Статсъ-Дамы, Фрейлины и всѣ Дамы, ко Двору приѣздъ имѣющія.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 22-го Сентября, (N. 174), назначены: Товарищи Предсѣдателей: Виленской Палаты Уголовнаго Суда, Статскій Совѣтникъ *Добровольскій*, и тамошней Палаты Гражданскаго Суда, Коллежскій Совѣтникъ *Кировъ*, состоять при Департаментѣ Министерства Юстиціи.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, отъ 8-го Сентября, увольняются отъ службы, по прошеніямъ: Плоцкій Гражданскій Губернаторъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Рутковский*, Тайнымъ Совѣтникомъ и съ мундиромъ, должности Гражданскаго Губернатора присвоеннымъ, и Суwalkовской Губернской Гимназіи Инспекторъ, Надворный Совѣтникъ *Зеленка*.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 10 Октября.

Государственный министр фон-Савиньи назначенъ президентомъ государственнаго совѣта, на мѣсто генерала отъ инфантеріи барона фон-Мюффлинга, уволеннаго, по просьбѣ, въ отставку. Баронъ фон-Мюффлингъ, бывшій также берлинскимъ губернаторомъ, возведенъ, при увольненіи въ отставку, на степень генерал-фельдмаршала и, по особенному желанію Его Величества, остается членомъ государственнаго совѣта.

— Въ редакцію газеты *Hamburg-Börsenhalle* доставлено изъ Эльбинга слѣдующее, въ высшей степени замѣчательное извѣстіе: „Сейчасъ получено здѣсь извѣстіе, что въ непродолжительномъ времени нѣкоторые изъ депутатовъ, наиболее-отличившихся на сеймѣ, будутъ призваны въ Берлинъ, гдѣ, со многими высшими государственными чиновниками, составятъ комиссію, которая предложитъ Королю измѣненія законовъ 3-го Февраля, сдѣлавшіяся нужными, и сочинить относящіяся къ тому проекты законовъ.“

А в с т р і я.

Вѣна, 5 Октября.

2-го числа, въ полдень, происходило обычнымъ порядкомъ, въ церемоніаль-залѣ въ Шенбруннѣ, обрученіе эрцгерцогини Елисаветы, дочери покойнаго эрцгерцога Палатина съ эрцгерцогомъ Фердинандомъ-Карломъ-Викторомъ австрійскимъ д'Эсте. Императоръ и вся Императорская Фамилія находились при этомъ обрядѣ, совершенномъ въ присутствіи всѣхъ тайныхъ совѣтниковъ, бывшихъ свидѣтелями. Императоръ, ставъ при тронѣ, повелѣлъ князю Меттерниху, кардьеру своего дома, двора и государства, прочесть актъ обрученія, который архіепископъ держалъ на евангеліи, а высоконазначенная утвердила при-сягою и подписала. Вчера совершенъ въ томъ же замкѣ обрядъ бракосочетанія. Новобрачная принцесса имѣетъ 17 лѣтъ отъ роду, а новобрачный 25. Эрцгерцогъ Фердинандъ будетъ произведенъ въ генерал-лейтенанты и назначенъ главнокомандующимъ въ Бриннѣ.

— Эрцгерцогъ Стефанъ возвратился изъ поѣздки въ Венгерскіе комитеты.

Lekkiej Dywizji Jazdy i Nieregularnej Brygady, розставіе были зъ одной стороны улицъ, отъ дворца kolei żelaznej aż do Cerkwi Łazienkowskiej.

Cesarz Jego Mość i Wielcy Xiążęta raczyli konno towarzyszyć Wysokim Podróżującym i Xiężniczce Altenburgskiej przez ulice wojskiem zajęte.

W Cerkwi Łazienkowskiej spotkał Jego Cesarską Mość z Ich Cesarскими Высочествами i Xiężniczką Altenburgską Arcybiskup Warszawski *Nikanor*.

Po wysłuchaniu zwyczajnych modłów, cała Najjaśniejsza Rodzina udała się do wewnętrznych pokoi Pałacu Łazienkowskiego, przez sale gościnne, w których mieli szczęście być przedstawiani wojenni i cywilni urzędnicy, Dworskie Damy, Frejliny i wszystkie Damy do Dworu wstęp mające.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 22-go Września, (N. 174), Towarzyszący Prezydentów: Wileńskiej Izby Sądu Kryminalnego, Radcy Stanu *Dobrowolskiemu*, i Wileńskiej Izby Sądu Cywilnego Radcy Kollegialnemu *Krowowi*, rozkazano zostawać przy Departamencie Ministerstwa Sprawiedliwości.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 8-go Września, uwolnieni zostają ze służby, na własne prośby: Gubernator Cywilny Łódki, Rzeczywisty Radzca Stanu *Rutkowski*, z rangą Radcy Tajnego i z mундиромъ, dla Gubernatorów Cywilnych przepisany, i Inspektor Gimnazjum gubernialnego w Suwałkach, Radzca Dworu *Zielonka*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y a.

Berlin, 10 października.

Minister Stanu v. Savigny, mianowany został Prezesem Rady Państwa, w miejsce Jenerała Piechoty, Barona v. Muffling, uwolnionego, na własną prośbę, od służby. P. Savigny, przewodnicząc w Radzie Państwa, pozostaje też przytém i Ministrem Stanu. Baron v. Muffling, który był razem i Gubernatorem Berlina, podniesiony został, przy dymissji, na stopień Jenerał-Feldmarszałka, i na szczególne żądanie Jego Kr. Mości, pozostaje członkiem Rady Państwa.

— Do redakcyi gazety *Hamburg-Börsenhalle* nadesłano z Elbląga następujące, w najwyższym stopniu ważne doniesienie: „W tej chwili otrzymujemy tu wiadomość, że wkrótce niektórzy z deputowanych, którzy najwięcej odznaczali się na Sejmie, będą zwołani do Berlina, gdzie z wielu wyższymi urzędnikami korony, mają utworzyć komisję, w celu przedstawienia Królowi zmian w patentach z d. 3 lutego, które okazały się potrzebnymi, oraz ułożenia odnoszących się ku temu projektów do prawa.“

A u s t r y a.

Wiedeń, 5 października.

Dnia 2-go b. m. o południu odbyły się w sali ceremonіальной zamku Schönbrunn zaręczyny Arcy-Xiężniczki Elżbiety, córki zmarłego Arcy-Xięcia Palatyna, z Arcy-Xiędciem Ferdynandem-Karolem-Wiktorem Austriacko d'Este, ze zwykłą uroczystością. Cesarz z całą swoją rodziną znajdował się na tym obrzędzie, dokonanym w obec wszystkich Radców Tajnych, powołanych na świadków. Monarcha, stanawszy przy tronie, zawiadomił o tym obrzędzie obecnych, a następnie kazał Xiędciu Metternichowi, Kanclerzowi domu swego tudzież dworu i państwa, odczytać akt zaręczyn, który dostojna obłubienica, na ewangeliią trzymaną przez Xięcia-Arcybiskupa, zaprzysięgła i podpisała. Wczoraj zaś odprawiły się zaślubiny, także w pomienionym zamku. — Zaślubiona Arcy-Xiężniczka liczy lat 17, a jej małżonek 25. Arcy-Xiąże Ferdynand mianowany będzie Jenerał-Porucznikiem i otrzyma dowództwo w Brünn.

— Arcy-Xiąże Stefan wrócił z podróży po komitetach Węgierskich odbytej.

Франция.

Париж 4 Октября.

Король и Королевская фамилия осматривали вчера монастырь Грантестовъ, находящийся въ близи замка Лаферте Видамъ, гдѣ встрѣчены были епископомъ Сезской епархіи и духовенствомъ.

— Говорятъ, что принцъ Жуэвильскій будетъ вскорѣ назначенъ адмираломъ.

— Въ *Constitutionnel* пишутъ, что герцогъ Монфортекій, на обратномъ пути изъ Сень-Ле, куда онъ ѣздилъ на погребеніе своего брата и племянника, всюду встрѣчаемъ былъ съ уваженіемъ. Народъ толпился такъ, что карета бывшего Короля Вестфальскаго, въ которой сидѣли герцогиня Матильда съ одною дамою и герцогомъ Паданскимъ, едва могла пробѣжать. Хотя національная гвардія и ветераны Императорской гвардіи разставлены были на пути рядами, но, среди общаго умиленія, забыли долгъ службы. По приближеніи герцога, очень похожаго на Наполеона, собравшіеся народъ, подымая вверхъ шляпы, приветствовали его восклицаніями: „да здравствуетъ Императоръ!“. Восклицанія сіи не умолкали до тѣхъ поръ, пока карета не исчезла изъ глазъ.

— Здѣшнее общество прекращенія торга Неграми, пригласило циркулярномъ вѣсѣмъ своихъ корреспондентовъ, чтобы они старались учреждать комитеты для пробужденія всеобщаго соучастія.

— По распоряженію правительства имѣютъ быть составлены подробныя описанія всѣмъ монастырямъ во Франціи, съ показаніемъ числа монашествующихъ.

— Гр. Брессонъ отправился въ Неаполь, къ своему посту.

— Графъ Валеовскій прибылъ въ Гавръ и тотчасъ отправился въ Парижъ.

— Вчера отправилась вдова извѣстнаго Видока.

— Въ некоторыхъ городахъ южной Франціи предполагаютъ завести бой быковъ, какъ въ Испаніи; по сему поводу министръ внутреннихъ дѣлъ, циркулярнымъ предписаніемъ обратилъ вниманіе префектовъ, что на таковыя публичныя зрѣлища необходимо особое разрѣшеніе начальства.

5 Октября.

Королевская фамилия снова возвратилась изъ Ла-Ферте Видамъ въ Сень-Клу.

— Говорятъ, что г-нъ Гизо отпривилъ, вчера, англійскому посланнику лорду Норменби, отвѣтъ на поданную имъ ноту, по случаю назначенія герцога Омальскаго генераль-губернаторомъ Алжиріи, изъясняя, что это назначеніе отнюдь не измѣняетъ положенія дѣлъ въ Алжиріи въ отношеніи къ Англіи.

— Королевскимъ постановленіемъ открытъ кредитъ въ 500,000 ф. на уплату греческаго займа.

— Въ *Nouvelliste de Marseille* пишутъ, что 22 Сентября получено въ Гибралтарѣ извѣстіе, о кровопролитномъ сраженіи подъ стѣнами Тазы, между войсками мароккескаго Султана и Абд-эль-Кадера. Эмиръ, потерявъ 4,000 челов., вынужденъ былъ отступить. Султанъ назначилъ 15 червонцевъ за голову каждаго митежника. Абдеръ Раманъ находился тогда въ Рабатѣ, гдѣ праздновалъ бейрамъ.

— Въ Алжирскомъ Монитерѣ ничего не пишутъ о подкрѣпленіи войсками мароккескаго Султана; кажется, что подкрѣпленіе это не нужно, послѣ столькихъ пораженій Эмира. Племя Аени-Амеръ, которое пыталось пробиться изъ окрестностей Феца къ Абд-эль-Кадеру, почти все истреблено войсками Султана, такъ, что едва осталось 69 чел., которые отосланы въ Танжеръ, гдѣ вѣроятно ожидала ихъ участь товарищей, если бы за нихъ не вступился французскій посланникъ г-нъ Шато, и не отправилъ ихъ въ Оранъ. Это великодушное заступничество будетъ имѣть благоприятное вліяніе на Арабовъ и примирить ихъ съ французскою цивилизаціею.

— Въ *Courrier Français* пишутъ, что между тѣмъ какъ Французы ведутъ переговоры съ Королевою Ранаволо въ Мадагаскарѣ, Англичане завоевываютъ государство и уже овладѣли приморьемъ отъ Амбракайскаго залива до Багаморскаго залива.

6 Октября.

Сегодня Королевская фамилия празднуетъ въ Сень-Клу, въ кругу своемъ, день рожденія Короля. Король Лудвигъ Филиппъ родился 6-го Октября 1773 года; слѣдственно ему исполнилось теперь 74 года. Его Величество пользуется однако хорошимъ здоровьемъ и рѣдкою крѣпостію физическихъ и душевныхъ силъ. Публикою празднуется только день тезоименитства Короля, 1-го Мая.

Франсуа.

Парижъ, 4 października.

Królewska rodzina zowiedziała zawczoraj klasztor Trapistow, leżący w bliskości zamku La Ferté-Vidame. Biskup diecezji Seez, na czele licznego duchowieństwa, przyjmował dostojnych gości w tém ustroniu.

— Mówią, że Xiążę Joinville będzie niebawem mianowany Admiralem.

— *Constitutionnel* donosi, że Xiążę Montfort, wracając z St. Leu, z pogrzebu swego brata i synowca, odbierał dowody powszechnego szacunku. Tłumy zgromadzone były tak gęste, że powóz byłego Króla Westfalskiego, w którym znajdowała się także Xiężna Matylda z jedną damą i Xięciem Padevskim, ledwie mógł przejechać. Wprawdzie gwardziści narodowi i weterani z Cesarzkiej gwardyi ustawieni byli szpalerem, ale z wielkiego wzruszenia zapomnieli o służbie. Za zbliżeniem się Xięcia, który ma wielkie podobieństwo do Napoleona, wszyscy obecni: wznosząc do góry kapelusze, witali go okrzykami: „Niech żyje Cesarz!“ i ponawiali je dopóty, aż powóz nie zniknął im z oczu.

— Tutejsze towarzystwo zniesienia handlu niewolnikami, zawezwało okólnikiem wszystkich swoich korespondentów, aby wszędzie tworzyli komitety, w celu obudzenia powszechnego spółczucia.

— Któż polecił spisać dokładnie wszystkie zakłady religijne we Francyi, tudzież liczbę ich członków.

— Hr. Bresson wyjechał do Neapolu, na swoje posadę poselską.

— Hr. Walewski, przybywszy do Hawru, udał się natychmiast do Paryża.

— Wczoraj otrula się małżonka znanego Vidocq, przez zażycie opium.

— W kilku miastach południowej Francyi zamierzają dawać walki byków, na wzór hiszpańskich; z tego powodu, Minister spraw wewnętrznych okólnikiem swoim zwrócił uwagę Prefektów, że do dawania podobnych widowisk potrzebne jest szczególne pozwolenie władzy.

Dnia 5 października

Królewska rodzina wróciła znouu do St. Cloud z zamku La Ferté Vidame.

— P. Guizot, miał wczoraj Posłowi angielskiemu, Lordowi Normanby, udzielić odpowiedź na notę przezeń podaną, z powodu miagowania Xięcia Aumale Gubernatorem Jeneralnym Algieryi, oświadczając w niej, że to mianowanie w niczem nie zmienia względem Anglii zasady i połozenia rzeczy w tej osadzie.

— Postanowieniem Królewskim utworzony został kredyt w ilości 500,000 fr. na zapłcenie pożyczki Greckiej.

— *Nouvelliste de Marseille* donosi, że w dniu 22 września otrzymano w Gibraltarze wiadomość o wielkiej bitwie, stoczonej pod murami Tazy, między wojskami Cesarza Marokańskiego a Abd el-Kaderem, w której Emir utracił 4,000 ludzi, i miał być zmuszony do odwrotu. Cesarz wyznaczył 15 dukatów nagrody za każdą głowę rokoszanina; sam zaś znajdował się w Rabat, gdzie obchodził święta Bejramu.

— *Monitor Algierski* nie donosi o zamierzaniem posłaniu Cesarzowi Marokańskiemu posilków przeciw Abd-el-Kaderowi. Zdaje się, że wyprawa ta byłaby niepotrzebną, po tylu porażkach Emira. Z pokolenia Beni-Amer, które, jak wiadomo, przedrzeć się chciało z okolic Fezu do Abd-el-Kadera, po dokonaniu przez wojska Abd-el-Rhamana wyrznięciu, zostało tylko 69 ludzi, których do Tangeru zaprowadzono. W mieście tém byłby ich niewątpliwie spotkał los podobny, jak ich spółbraci, gdyby się za nimi nie wstawił Konsul francuzki, P. Chasteau, który ich z rąk prześladowców wydobył i do Oranu odesłał. Tak szlachetna opieka wywrze zapewne zbawieniny wpływ na Arabów i pojedna ich z cywilizacją francuzką.

— *Kuryer francuzki* czyni uwagę, że kiedy Francuzi układają się z Królową Ranavolo w Madagaskarze, Anglicy tymczasem zabierają całe przestzenie, i już owdogli wybrzeża od wierzchołka Ambrakays do odnogi Bahamory.

Dnia 6 października.

— Dzisiaj obchodzi Król rocznicę swoich urodzin, w ścisłem gronie rodzinnem, w zamku St. Cloud. Monarcha urodził się 6 października 1773 roku, zatem skończył lat 74; cieszy się jednak dobrem zdrowiem i rzadką czerstwością sił fizycznych i moralnych. Publiczność obchodzi tylko imieniny Króla w dniu 1-m Maja.

(1)

— Король и Королева Бельгійскіе, съ фамилією, пріѣхали сюда вчера вечеромъ.

— Въ *Presse* за достоверное утверждаютъ, что еще до созванія палаты произойдутъ перемены въ составъ кабинета, въ которомъ однако останутся Гг. Жаиръ, Трезель и герцогъ Монтебелло.

— Вчера происходило погребеніе маршала Удино; несмотря на ненастную погоду, продолжавшуюся съ утра до самой ночи; литійныя войска и національная гвардія, въ полномъ почти составѣ, находились при погребальномъ шествіи, такъ какъ покойный маршалъ многіе годы былъ начальникомъ этой гвардіи.

— На корабельных веряхъ господствуетъ большая дѣятельность, по случаю послѣдовавшаго повелѣнія о скорѣйшемъ окончаніи всѣхъ строящихся кораблей и судовъ меньшаго размѣра.

— Королевским постановлением распущена національная гвардія города Лизье, избравшаго г-на Гизо въ депутаты.

— Правительство предписало префектам департаментов воспретить такъ называемыя реформаціонныя сборища.

— Консервативная партія начала издать журналъ *Union*, котораго первый нумеръ вышелъ сегодня.

7 Октября.

Вчера было засѣданіе совѣта министровъ въ Сенъ-Клу, подъ предсѣдательствомъ самаго Короля. Въ одномъ изъ журналовъ пишутъ, что на этомъ засѣданіи постановлено, чтобы вмѣсто Г. Кюененъ Гридена, Г. Мюре де Боръ принялъ въ управленіе министерство торговли.

— Принц Жуэвильскій выѣхалъ въ Тулонъ, чтобы снова принять команду надъ флотомъ въ Средиземномъ морѣ.

— Маршалъ Молиторъ назначенъ вчера губернаторомъ дома Инвалидовъ.

— Говорятъ, что Папа назначилъ Парижскаго архіепископа графомъ Римскимъ.

— И въ министерскихъ и въ оппозиціонныхъ журналахъ сообщаютъ, безъ всякихъ замѣчаній, телеграфическое извѣстіе, что въ Мадридѣ образовался новый кабинетъ, подъ предѣлательствомъ Нарваэса.

А Н Г Л И Я.

Лондонъ, 6 Октября.

Вчера, вечеромъ, Королева послѣ трехмѣсячнаго отсутствія, возвратилась въ Виндзоръ, вмѣстѣ съ своимъ супругомъ и дѣтьми. Пребываніе Королевской четы въ этомъ дворцѣ, не будетъ продолжительнымъ, потому что Королева намѣрена сопутствовать принцу Альберту въ Кларемонтъ, куда онъ ѣдетъ на охоту. Послѣ того дворъ возвратится въ Осборнгоузъ, гдѣ пробудетъ до праздника рождества Христова.

— Лордъ Джонъ Россель пригласилъ всѣхъ министровъ на засѣданіе кабинета къ 12 му числу, для совѣщанія по весьма важнымъ предметамъ.

— Изъ Лиссабона, отъ 29-го Сентября, пишутъ, что Королева согласна принять все условія протокола и примирить народныя партіи. Говорятъ, что партіи Кабралъ и Сальданыя соединились между собою противъ партіи Сентристовъ и Мигелістовъ. Англіійскій флотъ все еще стоитъ у Лиссабона.

— Въ письмѣ изъ Гибралтара, напечатанномъ въ *Times*, сообщаютъ, что Абд-эль-Кадеръ находится нынѣ въ 20 миляхъ отъ Мелиллы. Регулярныя его войска состоятъ изъ 1,800 чел. конницы, и 800 чел. пѣхоты; въ случаѣ нужды онъ можетъ получить значительныя подкрѣпленія отъ благопріятствующихъ ему племенъ. Слухъ объ его пораженіи при Тазѣ, неоснователенъ; ни одно рифское племя не возставало противъ него, а по ту сторону Тазы, Абдеръ-Раманъ не имѣетъ даже собранныхъ войскъ. Достоверно только то, что племя Бени-Амеровъ, подѣлимъ предложомъ, что будто бы оно имѣло сношенія съ Эмиромъ, совершенно истреблено, такъ что едва 60 человекъ успѣло спастись въ Танжеръ.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Монтевидео, тамошняя военная партія до того возмущена противъ англійскаго повѣреннаго въ дѣлахъ, лорда Гоудена, что когда онъ до своего отъѣзда въ Рио-Жанейро хотѣлъ выйти на берегъ въ Монтевидео, ему должны были отсовѣтовать это, не ручаясь за личную его безопасность.

— Въ журналахъ помѣщено извѣстіе изъ Бомбея отъ 30-го Августа. Изъ означеннаго города предпо-

— Wczoraj, wieczorem, zjechał tu Król Belgijski z małżonką i dziećmi.

— *Presse* utrzymuje za rzecz pewną, że jeszcze przed zwołaniem Izby nastąpią zmiany w gabinecie, lecz że z niego nie wyjdą ani P. P. Jayr i Trezel, ani też Xiążę Montebello.

— Wrzoraż odbywał się pogrzeb Marszałka Oudinot, podczas ciągłej śloty i deszczu; mimo to, prócz półków liniowych, wystąpiła prawie cała gwardya narodowa, której zmarły Marszałek był przez długi czas dowódcą.

— Obecnie panuje wielka czynność w warsztatach okrętowych; wyszedł bowiem rozkaz prędkiego ukończenia wszystkich okrętów wojennych, których budowę rozpoczęto.

— Gwardya narodowa w mieście Lisieux, które P. Guizot swoim deputowanym wybrało, rozwiązana została na mocy postanowienia Królewskiego.

— Rząd zawezwał okólnikiem Prefektów, aby w swoich departamentach nie dozwolali biesiad tak zwanych reformacyjnych.

— Stronnictwo zachowawcze zaczęło wydawać nowy dziennik *Opinion*, który pierwszy raz w dniu dzisiejszym wyszedł.

Dnia 7 października.

Wczoraj odbywała się rada Ministrów w St. Cloud, pod osobistém przewodnictwem Króla; jeden z dzienników donosi, że na niej postanowiono, aby w miejsce P. Cunin Gridaine objął Ministerstwo handlu P. Muret de Bort.

— Xiążę Joinville wyjechał do Tulonu, w celu objęcia znowu dowództwa nad flotą na morzu Śródziemnem.

— Marszałek Molitor wczoraj mianowany został Gubernatorem Inwalidów.

— Mówią, że Ojciec św. mianował Arcybiskupa Pa-
ryzkiego Hrabia świętego państwa Rzymskiego

— Tak ministerjalne jak opozycyjne dzienniki udziela-
ją dzisiaj, bez żadnych uwag, wiadomość telegraficz-
ną, o utworzeniu się nowego gabinetu w Madrycie, pod
przewodnictwem Generała Narvaez.

ANGELIA.

Londyn, 6 października.

Wczoraj wieczorem, po trzymiesięcznej nieobecności, wróciła Królowa do Windsoru z małżonkiem swoim i dziećmi. Pobyt jednak królewskiej pary w tym zamku będzie krótki, gdyż Monarchini zamierza towarzyszyć Xięciu Albertowi, do Claremont, gdzie tenże polowaniem zabawić się będzie, a następnie dwór wróci znowu do Osbornehouse, gdzie do Bożego Narodzenia zabawi.

— Lord John Russel zaprosił wszystkich Ministrów na radę gabinetową, która w dniu 12 m. b. m. odbyć się będzie. Na niej rozbierane być mają nader ważne przedmioty.

— Z Lizbony donoszą pod dniem 29 Września, że Królowa pragnie wypełnić warunki protokołu i pojednać niezgodne stronnictwa. Mewia, że stronnictwa Cabrala i Saldanhy połączyły się z sobą przeciw Septembrystom i Miguelistom. Flota angielska stoi jeszcze pod Lizboną.

— Korrespondent gazety *Times* pisze z Gibraltaru, że Abd-el-Kader znajduje się teraz około 20 mil od Melilli. Jego regularne wojsko składa się z około 1,800 jazdy i 800 piechoty; jednakże w razie potrzeby może mieć znaczne popopularneprzychylnych mu pokoleń. W ięś o jego mniemaniu kłęsce pod Taza, jest wymyśloną baśnią; żadne pokolenie Riffu nie powstało przeciw niemu, a z tamtej strony Tazy, Abd-er-Rhaman niema nawet zgromadzonego wojska. To tylko pewna, że pokolenie Beni-Amerów, pod pozorem, że utrzymywało związki z Emirem, wytypione zostało, tak, że zaledwie 60 ludzi zdołało ująć do Tangieru.

— Według ostatnich wiadomości z Montevideo, tamcz-
ne wojenne stronnictwo ma być tak oburzone przeciw pe-
nomocnikowi angielskiemu, Lordowi Howden, że gdy
przed swoim odjazdem do Rio-Janeiro, wylądować chciał
w Montevideo, musiano mu to odradzić, nie rzucając za-
jego bezpieczeństwo.

— Dzienniki umieściły wiadomości z Bombay docho-
dzące do 30-go sierpnia. Z miasta rzezonego mia-

лагали отправить пароходъ въ Курачъ, лежащій при устьѣ Инда, откуда сэръ Чарльсъ Пэпиръ имѣлъ отправиться съ своимъ семействомъ въ Европу. Войска въ Остъ-Индіи, какъ королевскія такъ и компаній, имѣють быть уменьшены 47-ю тысячами челов. отъ — чего ежегодно сбережено будетъ 1,116,000 ф. стерл.

— Г. Моръ О'Ферраль назначенъ губернаторомъ острова Мальты; это первый гражданскій чиновникъ, которому ввѣрена сія должность. При немъ будетъ состоять плавнотачальствующій надъ войсками. Г. О'Ферраль былъ при Грей секретаремъ казначейства, а при Мельбурнѣ — секретаремъ флота.

— Списокъ обнародованныхъ уже банкротствъ увеличился еще слѣдующими: Самуилъ Филиппъ и комп., восточно-индійскіе купцы приостановили свой платежъ; недостатокъ у нихъ простирается до 150,000 фунт. ст. Въ Манчестерѣ намекають на банкротство торговаго дома Бирлей-Коресъ и комп., котораго недостатокъ простирается до 250,000 фун. стерл. Говорятъ также о банкротствѣ Гг. Стиля и комп., въ слѣдствіе спекуляцій на зерновыхъ хлѣбъ. Наконецъ Морнингтъ Геральдъ сообщаетъ о банкротствѣ въ Ливерпулѣ дома Торлинсона. Недостатокъ дома Фри и комп. доходитъ до 230,000 фун. стерл.

ШВЕЙЦАРІЯ.

Бернъ, 5 Сентября.

Переговоры сейма о предложеніи Цюриха на счетъ удаленія Іезуитовъ окончены въ засѣданіи 3-го Сентября. Предложеніе Цюриха, объявляющее дѣло Іезуитовъ дѣломъ всего союза и приглашающее кантоны Люцернъ, Швицъ, Фрейбургъ и Валлисъ удалить ихъ, возведено большинствомъ 12½ голосовъ на степень рѣшенія.

— 30-го Августа происходило чрезвычайное собраніе большаго совѣта Аргаускаго Кантона. Малый совѣтъ этого кантона требовалъ, чтобы, въ слѣдствіе опасныхъ политическихъ отношеній и продолжающагося вооруженія кантоновъ отдѣльной лиги, дали ему полномочіе на сформированіе, вооруженіе и обученіе милиціи. Преніе объ этомъ вопросѣ продолжалось почти четыре часа, послѣ чего, значительнымъ большинствомъ голосовъ, дано малому совѣту требуемое полномочіе.

ИТАЛІЯ.

Римъ, 17 Сентября.

Его Святѣйшество препроводилъ свое личное письмо къ австрійскому императору и другое къ императрицѣ Маріи Аннѣ, чтобы несогласіе по причинѣ занятія Феррары кончить удовлетворительнымъ для обѣихъ сторонъ образомъ. Въ Римѣ надѣялись, что слова Папы достигнутъ своей цѣли, тѣмъ болѣе, что эту надежду подкрѣпляло и мнѣніе, изъясненное графомъ Лютцовымъ. Сколько извѣстно по слухамъ, послѣднее предложеніе Рима, равно какъ и послѣдній отвѣтъ кардинала статс-секретаря отъ 4-го с. м., все не касаются юридическаго вопроса о правѣ занятія Феррары и только клонятся къ тому, чтобы возстановить фактическое *status quo*, какъ оно было до послѣдняго усиленія гарнизона, съ тою только переменою, что караулы въ городѣ должны быть занимаемы не гражданскою гвардіею, а регулярными швейцарскими войсками, чтобы такимъ образомъ не только устранить всякое непріятное столкновеніе, но и возстановить наилучшее согласіе обоюдныхъ гарнизоновъ, что существенно должно способствовать къ успѣху службы. Если изъ того, что до сихъ поръ извѣстно, позволено дѣлать заключеніе, то Австрія — предполагая, что ея право содержанія въ Феррарѣ гарнизона будетъ признано въ Римѣ, — конечно, не откажется и съ своей стороны сдѣлать требуемую уступку.

— Супруга герцога Канино, была вчера на аудіенціи Папы, которая продолжалась болѣе часа. По дѣлу герцога и его сообщниковъ началось судебное разсѣканіе. Герцогъ отправился въ Венецію на конгрессъ ученыхъ; но, какъ сообщаютъ изъ сего города, по поводу рѣчи, произнесенной имъ на засѣданіи членовъ отдѣленія естественной исторіи, въ коей слышкомъ колко и неумѣренно изъяснился о италіанскихъ дѣлахъ, получилъ повелѣніе мѣстной полиціи, чтобы онъ въ продолженіе 24 часовъ оставилъ Венецію. Герцогъ отправился обратно въ Римъ.

но выслать окрѣт паровы до Кураче, при устьѣ Инду, скąd Sir Karol Napier miał w miesiącu wrześniu odpłynąć z całą swoją rodziną do Europy. Wojska w Indjach, tak Królowej jako i spółki, mają być zmniejszone o 47,000 głów, co spowoduje roczną oszczędność 1,116,000 funt. st.

— P. More O'Ferrall, mianowany został Gubernatorem wyspy Malty; jest on pierwszym cywilnym urzędnikiem, który to miejsce zajmuje. Przy nim będzie naczelnym dowódcą wojska. P. Ferrall był pod Greyem sekretarzem skarbu, a pod Melbournem sekretarzem floty.

— Lista ogłoszonych już bankructw, pomnożoną ufo-stety została przez następujące: Samuel Phillips i komp., negocjanci wschodnio indyjscy, wstrzymali swe wypłaty; *passiva* obliczają na 150,000 funt. szt. W Manchester wymieniają bankructwo domu handlowego Birley-Corree i komp., którego *passiva* wynosić mają około 250,000 f. szt. Mówią także o bankructwie P. P. Steel i komp., wskutku spekulacji na zboże. Nakoniec *Morning-Herald* donosi o bankructwie w Liverpoole domu Tormelinson. *Passiva* domu Fry i komp., obliczane są około na 230,000 f. szt.

СШВАЙЦАРІЯ.

Бернъ, 5 września.

Rozprawy Sejmu nad wnioskiem Kantonu Zürieh o wydaleniu Jezuitów, ukończyły się na posiedzeniu d. 3 września. Wniosek Kantonu Zürieh, uznający sprawę Jezuitów za sprawę całego Związku i wzywający Kantony Lucerne, Schwytz, Fryburg i Wallis, aby ich usunęły, otrzymał większością 12½ głosów sankcya prawa.

— Dnia 30 sierpnia odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie Wielkiej Rady Kantonu Argewii. Mała Rada tego Kantonu żądała, aby w skutek niebezpiecznych politycznych stosunków i ciągle trwającego uzbrojenia Kantonów oddzielnej ligii, udzielone jej było pełnomocnictwo na utworzenie, uzbrojenie i wyćwiczenie milicyi. Rozprawy nad tym przedmiotem ciągnęły się prawie cztery godziny, poczem znaczną większością głosów, udzielono Małej Radzie żądane pełnomocnictwo.

Włosны.

Рымъ, 17 września.

Jego Świątobliwość, Pius IX, napisał własnoręczny list do Cesarza Austriackiego i drugi do Cesarzowej Maryi Anny, aby nieporozumienia z powodu zajęcia Ferrary, załatwić w sposób zaspakajający dla stron obiedwóch. W Rzymie miano nadzieję że słowa Papieża dopną pożądanego celu, zwłaszcza, że tę nadzieję potwierdzało też zdanie, wyrażone przez Hr. Lutzow. Nie wiadomo z pogłosek, ostatnia propozycja Rzymu, jako też i ostatnia odpowiedź Kardynała Sekretarza Stanu z d. 4 września, zgola nie dotyczą się kwestyi legalnej względem prawa zajęcia Ferrary, i jedynie zmierzają do przywrócenia *status quo*, jakie było przed ostatniem wzmożeniem załogi, z tą tylko przemianą, że straż w mieście mają być odtąd utrzymywane nie przez gwardyę narodową ale przez wojska regularne szwajcarskie, aby tym sposobem nie tylko usunąć wszelkie nieprzyjemne starcie się, ale też przywrócić najlepsze zobopólne porozumienie załog, co istotnie powinno się przyczynić do lepszego pełnienia służby. Jeśli z tego co dotąd wiadomo można czynić jakie domysły, tedy Austria — przypuszczając, że jej prawo utrzymania załogi w Ferrarze będzie uznane w Rzymie, — nie umieszka zapewne uczynić ze swojej strony żądanej powolności.

— Małżonka Xięcia Canino, miała wczoraj posłuchanie u Papieża, które trwało przeszło godzinę. W sprawie Xięcia i jego współników rozpoczęto sądowe śledztwo. Sam Xięże udał się do Wenecyi na kongress uczonych; lecz jak piszą z tego miasta, z powodu mowy mianęj na posiedzeniu członków wydziału Historii Naturalnej, w której za nadto ostro i nieumiarkowanie wyraził się o sprawach włoskich, otrzymał rozkaz od miejscowej policyi, aby w przeciągu 24 godzin opuścił Wenecyę. Xięże wyjechał na powrót do Rzymu.

ИСПАНИЯ.

Мадрид, 23 Сентября.

За несколько предъ симъ дней прибылъ сюда адъютантъ и секретарь генерала Эспартеро, подполковникъ Герреа, и вчера поднесъ Королеве его письмо, въ коемъ онъ изъявляетъ ей свою благодарность за назначеніе его въ Сенаторы, и свою готовность всегда и повсюду защищать Ея Величество противъ всѣхъ враговъ, какъ на полѣ сраженія, такъ и въ сенатѣ.

— Въ некоторыхъ здѣшнихъ газетахъ неосновательно сообщали, будто министры просили Эспартеро не прѣзжать пока-мѣсть въ Испанію; это несправедливо, такъ какъ Эспартеро остается еще въ Англіи для того только, чтобы, по возвращеніи Королевы Викторіи, лично откланяться Ея Величеству. Но такъ какъ Французскій посланникъ въ Лондонѣ отказалъ въ помѣткѣ паспорта его и жены его, то генералъ Эспартеро рѣшился отплыть въ Корунью, и на пути остаться въ Логроню, мѣсторожденіи своей супруги, впредь до созванія кортесовъ въ Мадридѣ.

— Созваніе или распусценіе теперешнихъ кортесовъ составляетъ важный вопросъ, отъ рѣшенія коего зависить предстоящій оборотъ здѣшнихъ сношеній. Если правительство созоветъ кортесы въ настоящемъ ихъ составѣ, то партія, имѣющая въ нихъ перевѣсъ, заставитъ министровъ или уступить или же распустить конгрессъ. Если же правительство настоящие кортесы обнародуетъ распущенными и предпишетъ новые выборы, то, по всему вѣроятію, прогрессисты поучать большинство, причиняя перемѣну министерства по своему желанію, и будутъ стараться осуществить тѣ политическія мѣры, которыхъ государство требуетъ болѣе всего. Министры: Саламанка, Кортасаръ и Эскасура потребовали на кабинетномъ совѣтѣ немедленнаго распущенія конгресса, но другіе четыре министра сопротивляются дониндѣ сей мѣрѣ.

— Генералъ Нарваэзъ замѣтилъ, что его намѣреніе вытѣснить насильно Г. Саламанку съ его поста, уничтожено высшимъ вліяніемъ, и имѣя время взвѣснить спокойно на политическихъ вѣсахъ силы разныхъ стѣхій, отъ коихъ зависить дѣйствіе придворной и политической машины, убѣдился, что руки Г. Саламанки нисколько не слѣдуетъ отталкивать. Третьяго дня онъ дружески пожималъ ее въ своей ложѣ, послѣ продолжительнаго разговора, къ немалому удивленію присутствовавшихъ ультрамодераторовъ и прогрессистовъ. Вчера же, не получивъ даже приглашенія, прибылъ на обѣдъ къ одному изъ довѣреннѣйшихъ придворныхъ лицъ, у коего тогда находились министры: Саламанка, Кортасаръ и Эскасура. По сему поводу начали поговаривать о новой министерской перемѣнѣ, тѣмъ болѣе, что англійскій посланникъ, пребывавшій съ 20 числа въ деревнѣ, сегодня прибылъ сюда неожиданно.

— 18 и 19 числа с. м., генералы Нарваэзъ и Сerrano имѣли тайный между собою разговоръ, и кажется, совершенно примирились. Это произвело бы сближеніе обѣихъ фракцій — Нарваэза и Саламанки, для составленія министерскаго договора, который еще до созванія Кортесовъ соединилъ бы всю умѣренную партію.

26 Сентября.

— Въ государственной газетѣ напечатано Королевское постановленіе, коимъ всѣ доходы съ государственныхъ имуществъ, Альмаденскихъ ртутныхъ рудниковъ и остатки доходовъ съ колоній, назначаются на уплату процентовъ государственнаго долга. Банкъ Санъ-Фернандо принялъ на себя обязанность уплачивать, въ теченіи 10 лѣтъ, эти проценты, и за то будетъ пользоваться вышеозначенными доходами.

— Съ дня на день ожидаютъ обнародованія Королевскаго постановленія о распущенія кортесовъ.

— Г-нъ Бухенталь будетъ назначенъ секретаремъ Королевы, а г-нъ Вега статсъ-секретаремъ по министерству иностранныхъ дѣлъ.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Каталоніи, карлистскія шайки появились на всѣхъ пунктахъ; всѣ деревни, за исключеніемъ смежныхъ значительнѣйшихъ городовъ, состоятъ въ ихъ власти. Они собираютъ по деревнямъ подати, уводятъ съ собою богатѣйшихъ землевладѣльцевъ, чтобы вынудить отъ нихъ значительные выкупы. Большіе тракты состоятъ въ ихъ власти, дилижаны и курьеры проносятся

ИЗРАИЛЬ.

Мадрид, 23 września.

Przed kilku dniami przybył tu adjutant i sekretarz Jenerała Esparterego, podpólkownik Gorrea, i wczoraj doręczył Królowej pismo jego, w którym Jenerał ten wynurza jej wdzięczność swoją za mianowanie go Senatorem, i zarazem oświadcza, że gotów jest zawsze i wszędzie bronić jej przeciw wszelkim nieprzyjaciółom, równie na polu bitwy jak i w Senacie.

— Kilka dzienników doniosło było bezzasadnie, że Ministrowie mieli prosić Esparterego, iżby wstrzymał swój powrót do Hiszpanii, pomieniony bowiem Jenerał zatrzymał się tylko dla tego jeszcze w Anglii, żeby za powrotem Królowej Wiktorii mógł ją osobiście pożegnać. Ze zaś Poseł francuzki w Londynie, nie chciał wizować jego i żony paszportu, Xiążę Wittoryi postanowił odpłynąć do Korunuy, a następnie w Logrono, miejscu rodzinnem swęj małżonki, zabawić aż do zwołania Korteżów w Madrycie.

— Zwołanie lub rozwiązanie obecnych Korteżów jest wielkiem zagadnieniem, od rozstrzygnięcia którego zależy przyszły obrót tutejszych stosunków. Jeżeli rząd zwoła Korteży w obecnym ich składzie, tedy stronnictwo mające w nich przewagę, zmusi Ministrów, albo do ustapienia, albo do rozwiązania kongressu. Jeśli zaś rząd obecne Korteży ogłosi za rozwiązane i zaleci nowe wybory, tedy według wszelkiego prawdopodobieństwa, progressiści osiągną większość, spowodują zmianę ministerstwa po swęj myśli, i będą usiłowali przeprowadzić te polityczne środki, których kraj najbardziej wymaga. Ministrowie Salamanca, Cortazar i Escosura, zażądali na radzie gabinetowej bezzwłóznego rozwiązania kongressu, ale inni czterej Ministrowie opierają się dotychczas temu środkowi.

Jenerał Narvaez, widząc, że zamiar jego wyparcia gwałtem P. Salamanca z jego stanowiska, rozbił się o wyższe wpływy, i mając czas zważyć spokojnie na szali politycznej, siły rozmaitych żywiołów, od których zależy działalność dworskiej i politycznej maszyny, nabył przekonania, że ręki P. Salamanki bynajmniej odpychać nie należy. Onegdaj ścisnął ją serdecznie w swęj loży, po długiej rozmowie, z niemalem podziwieniem obecnych ultra-moderatów i progressistów. Wczoraj zaś, nie będąc nawet zaproszonym, przybył na obiad do jednego z najpoufniejszych ulubieńców pałacowych, u którego właśnie zebrałi się byli Ministrowie Salamanca, Cortazar i Eskasura. Z tego powodu głoszą o nowęj zmianie ministeryalnej, zwłaszcza, że Poseł angielski, bawiący od d. 20 na wsi, przybył tu dziś niespodzianie.

— Dnia 18 i 19 b. m., Jenerałowie Narvaez i Serrano mieli potajemnie z sobą rozmowy i podobno zupełnie się porozumieli. To pociągnęłoby za sobą zbliżenie obudwóch frakcyi Narvaeza i Salamanki, dla zrobienia ministeryalnego układu, któryby jeszcze przed zwołaniem Korteżów zjednoczył całe umiarkowane stronnictwo. (Ob. FRANCYA).

Dnia 26 września.

Gazeta urzędowa ogłosiła postanowienie Królowej, mocą którego dochody ze wszystkich dóbr narodowych, kopalni żywego srebra w Almaden i przewyżki dochodów z osad, obrócone być mają na zapłacenie procentu od długu narodowego, zaciągniętego tak w kraju, jako też i za granicą. Bank San-Fernando przyjmie na siebie obowiązki spłacania regularnie przez lat 10 pomienionych procentów, a natomiast wyszczególnione postanowieniem Królowej dochody pobierać będzie.

— Dziś lub jutro spodziewają się ogłoszenia dekretu, rozwiązującego Korteży.

— P. Buchental ma być mianowany sekretarzem Królowej, a P. Vega, Sekretarzem stanu spraw zagranicznych.

— Według ostatnich wiadomości z Katalonii, bandy karlistowskie pokazały się na wszystkich punktach; wszystkie wsie, oprócz przytykających do miast większych, są wystawione na ich samowolność. Wszędzie ściągają podatki, lub uprowadzają majątnych właścicieli ziemskich, dla wymożenia na nich znacznego okupu. Napastują też wielkie goścince, a dyliżanse i góńców przepuszczają tylko, gdy im się podoba; urządzają jazdę i zabierają na

по ихъ желанію; они формируютъ кавалерію, и для сей цѣли забираютъ, гдѣ только можно лошадей. Въ случаѣ необходимости они могутъ сосредоточить на одномъ пунктѣ отъ 400 до 500 человекъ.

Турція.

Константинополь, 6 Сентября.

Съ прибывшимъ сюда на дняхъ курьеромъ, получено изъ главной квартиры румелийской арміи извѣстіе, что корпусъ оттоманскихъ войскъ занялъ позицію между Аргирокастро и Бератомъ, для раздѣленія двухъ начальниковъ мятежа и пресѣченія ихъ сообщеній. Это движеніе исполнено не безъ кровопролитія, причемъ одинъ отрядъ мятежниковъ былъ совершенно разбитъ.

— Въ газетѣ *Journal de Constantinople* описываютъ положеніе Албаніи слѣдующимъ образомъ: Въ той части страны, которая лежитъ между бератскимъ округомъ и границею Босніи, и которую обыкновенно называютъ Гигарією, господствуетъ совершенное спокойствіе. Мятежъ ограничивается предѣлами намѣстничества Янины, заключающаго четыре незначительныя провинціи, населенныя Албанцами, а именно: 1) Бератъ на сѣверѣ; 2) Ляпурію на югѣ, вмѣстѣ съ Авлонією и Дельвиною; 3) Тоскарію на востокѣ, вмѣстѣ съ Аргирокастро и землею по ту сторону рѣки Тремети; 4) Чумарію, вмѣстѣ со всѣмъ побережьемъ противъ Корфу, далѣе Фаліотисъ, Паранатію, Моргарити и т. д. Остальная часть Эмира, христіанскаго вѣроисповѣданія.

Въ Бератской провинціи турецкія войска владѣютъ городами и крѣпостями, мятежники же обладаютъ равнинами. Въ Ляпуріи, Авлоніи заняты войсками, прибывшими изъ Константинополя моремъ; остальная страна состоитъ во владѣніи мятежниковъ. Въ Тоскаріи, всѣ сильныя посты находятся въ рукахъ султанскихъ войскъ, коими занято Аргирокастро, а на югѣ отъ сего города, на пути въ Янину, города Либихово, Пископи и Кервалто, на востокъ же крѣпость Премети. Впрочемъ деревни по большей части находятся на сторонѣ мятежниковъ, а тѣ изъ нихъ, которыя не взяли за оружіе доставляютъ имъ жизненные припасы. Въ Чамурской провинціи обнаруживается большое волненіе; однако донынѣ между народами не замѣчено никакихъ признаковъ открытаго мятежа. Джулека, главный начальникъ мятежа, еще не вышелъ до сихъ поръ изъ предѣловъ горъ, лежащихъ между Аргирокастро и Дельвино. Онъ тамъ имѣетъ главную свою квартиру; при себѣ онъ никогда не имѣетъ болѣе 3,000 чел.; но въ горахъ и въ деревняхъ союзной съ нимъ равнины вокругъ Аргирокастро, можетъ имѣть вдвое болѣе вооруженной силы. Должность его иногда исправляетъ Албанецъ, по имени Колдо. Въ бератской провинціи шайки мятежниковъ не были никогда многочисленнѣе 400 чел., ими командуетъ какой-то Рапо.

Изъ сего видно, что мятежники могутъ полагаться на 10,000 чел., разбѣянныхъ по весьма обширному пространству, изъ которыхъ Джулека и его помощники на одномъ пунктѣ могутъ собрать не болѣе 6 или 7,000 чел. — Съ другой стороны, Порты имѣла тамъ еще прежде 18,000 чел., а по послѣднимъ извѣстіямъ изъ Янины отъ 19 Августа, туда прибыло еще въ подкрѣпленіе 7,000 чел. Командиръ Румелийской арміи, Дарбхоръ Режидъ-Паша, выступилъ изъ Горицы въ Берату.

18 Сентября.

Извѣстія изъ Салоники объ албанскихъ дѣлахъ, оправдываютъ опасенія, съ которыми Порты смотритъ на смятеніи этой провинціи. Въ движеніяхъ отдѣльных мятежническихъ отрядовъ, обнаруживается гораздо болѣе связи, чѣмъ въ предшествовавшихъ годахъ. Правительственныя войска, при всякой встрѣчѣ съ мятежниками, бывають всегда побѣждаемы, такъ что по причинѣ многократныхъ пораженій, которыми они донынѣ подверглись, упали духомъ. По послѣднему извѣстію, начальникъ Джулека далъ имъ сраженіе при Даліано, въ 15 часахъ пути отъ Янины, причемъ онъ лишился 400 чел. убитыми и ранеными. Правительственныя войска считали при семъ сраженіи 3,000 чел. по большей части линійной пѣхоты и нѣскольکو сотъ иррегулярной конницы. Эти войска Джулека разбила и преслѣдовала нѣсколько миль.

ten cel, gdzie tylko można, konie. W razie potrzeby mogą w jednym punkcie zebrać 400 do 500 ludzi.

Турція.

Константинополь, 6 września.

Przybyły tu przeszłego czwartku goniec przywiózł z głównej kwatery armii Rumelijskiej wiadomość, że korpus wojska ottomańskiego zajął stanowisko pomiędzy Argirocastro a Beratem, w celu rozłączenia dwóch frakcji powstania i przecięcia między nimi związków. Poruszenie to wykonane zostało nie bez krwi rozlewu, a jeden oddział powstańców zupełnie przytem został rozproszony.

— Według dziennika *Journal de Constantinople*, następujące jest teraz położenie Albanii. W tej części kraju, która leży między okręgiem Berat, a granicą Bośni, i którą zwykle nazywają Gigeria, panuje zupełna spokojność. Powstanie rozszerza się tylko w granicach wielkorządziwa Janiny, obejmującego cztery małe prowincje, przez Albańczyków zamieszkałe, któremi są: 1) Berat, na północy; 2) Ljapuria na południu, łącznie z Avlonią i Delvino; 3) Toskaria na wschodzie, łącznie z m. Argirocastro i krajem rozciągającym się z tamtej strony rz. Tremetis; 4) Czamura, łącznie z całym побереżem naprzeciwko Korfu; dalej Philotis, Paramythia, Morgariti i t. d. Pozostała część Epiru jest wyznania chrześcijańskiego.

W prowincji Berat, wojska tureckie są w nienaruszonym posiadaniu miast i twierdz; powstańcy zaś są panami równin. W Ljapurii, Avlonia zajęta jest przez wojsko morzem z Konstantynopola wysłane; reszta kraju jest w posiadaniu powstańców. W Toskarii, wszystkie mocne stanowiska są w ręku wojska Sułtańskiego, które zajęło m. Argirocastro, a na południe od tego miasta, na drodze do Janiny, miasta Libichowo, Piscopi i Xerovalto, na wschód zaś twierdzę Premeti. Zresztą wsie są po większej części na stronie powstańców, a te z nich, które się nie wzięły do broni, dostarczają im obficie żywności. W prowincji Czamuryi objawia się wprawdzie wielkie wzburzenie, dotychczas jednak nie wybuchnęło pomiędzy ludnością żaden akt powstania. Dzuleka, główny naczelny powstania, nie wystąpił dotychczas ze strefy gór leżących między Argirocastro i Delvino. Tam ma on główną swoją kwaterę. Nigdy nie ma przy sobie więcej jak 3,000 ludzi, ale w górach i po wsiach sprzymierzonych z nim równin nokoło Argirocastro, liczyć może dwa razy tyle siły zbrojnej. Zastępcą jego jest Albańczyk, nazwiskiem Kolodo. W prowincji Berat nigdy bandy powstańców nie liczyły więcej, jak 400 ludzi, dowodzi zaś nimi niejaki Rapo.

Z tego się okazuje, że w najgorszym razie powstańcy liczyć mogą na bardzo obszernej przestrzeni rozproszonych 10,000 ludzi zbrojnych, z których Dzuleka i jego pomocnicy najwięcej 6 do 7,000 w jednym punkcie zebrać mogą. — Z drugiej strony, Porta posiadała tam już dawniej 18,000 wojska, a według doniesień z Janiny z d. 19 sierpnia, nadeszło tam jeszcze w posilku 7,000 ludzi. Dowódca armii Rumelijskiej, Darbchor Redżyd Basza, wyruszył z Goritzы ku Beratowi.

Dnia 8 września.

Wiadomości z Saloniki o wypadkach w Albanii zdają się usprawiedliwiać obawę, z jaką Porcy spogląda na ruchy w tej prowincji. W poruszeniach pojedynczych oddziałów powstańczych zdaje się wykrywać daleko większy związek niż w poprzednich latach. Wojska rządowe, ilekroć spotykają się z powstańcami, zawsze są pokonywane, a liczne klęski, jakich już doznały, mocno je zniechęciły. Według ostatnich wiadomości, naczelnik Dzuleka, pod Doliano, o 15 godzin drogi od Janiny, wydał im bitwę, w której utraciły 400 żołnierzy, częścią w zabitych, częścią w ranionych. Wojska rządowe liczyły w tej bitwie 3,000 po większej części regularnej piechoty i kilkaset nieregularnej jazdy. Tę imponującą siłę rozprędził Dzuleka i kilka mil ją ścigał.

По новѣйшимъ извѣстіямъ съ театра войны, окончательное рѣшеніе дѣль, по видимому, приближается уже къ концу. Генералъ Скоттъ, послѣ нѣсколькихъ жаркихъ сраженій, въ которыхъ обѣ стороны понесли значительныя потери, подошелъ почти къ самой столицѣ, но въ слѣдствіе перемирія, еще не вступилъ въ нее. По слухамъ, Мексиканцы потеряли убитыми и ранеными 13 генераловъ и 5,000 ч. и. ч.; они вообще сражались гораздо лучше, нежели какъ ожидали. О нѣкоторыхъ американскихъ полкахъ сообщаютъ, что они почти совершенно истреблены, преимущественно многіе лишились офицеровъ. Изъ официальныхъ извѣстій видно, что американская армія состоявшая изъ 7,000 чел., 20 Августа встрѣтилась съ мексиканскою при Чарбузесѣ, въ 3 или 4 англ. миляхъ отъ Мексики; послѣдняя, въ числѣ 35,000 чел. расположена была позади огромной батареи, состоящей изъ тяжелыхъ орудій. Послѣ кровопролитной битвы, продолжавшейся два часа, Американцы штыками опрокинули непріятеля, потерявъ менѣе 1,000 чел., тогда какъ уронъ Мексиканцевъ простирался до 5,000 чел. Послѣ того заключено было перемиріе, и съ мексиканской стороны назначено было пять комиссаровъ, въ главѣ которыхъ находился Херрера, для начатія переговоровъ. Условія этого перемирія, во время котораго обоимъ правительствамъ должны вести переговоры о заключеніи мира, состоятъ въ томъ, что ни одна изъ армій во все это время не должна ни получать подкрѣпленій, ни возводить какихъ либо фортификацій, ни выходить изъ настоящей своей черты; словомъ, обѣ арміи ничего не должны предпринимать одна противъ другой, безъ предварительнаго объявленія.

— По письму изъ Веракруа отъ 7 Сентября, битвѣ при Чарбузесѣ или Чарубусесѣ, предшествовала другая ожесточенная схватка при Контреросѣ, или Койзаканѣ, въ которой Американцы одержали рѣшительную побѣду. Въ сраженіи 20 числа, Американцы взяли въ плѣнъ 1,500 человекъ, въ томъ числѣ 4 генераловъ; они отбили также 15 орудій. Мексиканцы утверждаютъ, что въ битвѣ при Чарбузесѣ самъ Сантана командовалъ мексиканскими войсками, но преждевременно удалился съ поля сраженія. Молодые люди изъ Мексики, отъ которыхъ многого надѣялись, бѣжали почти все, не сдѣлавъ ни одного выстрѣла. По извѣстіямъ изъ Веракруа армія Мексиканцевъ при Чарбузесѣ состояла изъ 15—20,000 чел., а Американцевъ изъ 6,000 чел. Сии послѣдніе овладѣли столь значительнымъ количествомъ аммуниціи, что оно съ избыткомъ вознаграждаетъ все тѣ запасы, которые генералъ Скоттъ могъ употребить со времени своего выступленія въ Мексику. О Паредесѣ, со времени его выѣзда изъ Веракруа, не было никакихъ слуховъ; достоверно то, что его еще нѣтъ въ Мексикѣ.

— Въ газетѣ *Liverpool Albion* сообщаютъ изъ Нью-Орлеана, что президентъ изъ Гандураса издалъ прокламацію, въ которой приглашаетъ центральную Америку къ доставленію вспомогательныхъ силъ Мексикѣ. Два генерала изъ Гватималы издали такія же прокламаціи.

— По извѣстіямъ изъ Вальпарайзо отъ 28-го Мая, происшедшія между Перою и Боливіею недоумѣнія, получаютъ все болѣе и болѣе грозный видъ. Извѣстія изъ Арекилы, полученные въ Лимѣ, сообщаютъ о начатіи непріятельскихъ дѣйствій; такъ какъ генералъ Балливанъ напалъ на городъ Юнгую, который въ продолженіе нѣкотораго времени занятъ былъ боливійскими войсками. Боливійскій конгрессъ имѣлъ вскорѣ рѣшить вопросъ относительно войны или мира. Главный спорный предметъ составляетъ Арикская гавань, которую Боливійцы хотѣтъ имѣть въ своемъ владѣніи во чтобы-то нистало. Въ южныхъ провинціяхъ Перу, на всякій случай вооружили національную гвардію.

Według najuŹniejszychъ wiadomoŹci zъ widowni wojny, ostatnie rozstrzygnięcie zdaje siê już być bliskiemъ końca. Jenerałъ Scott, po kilku zaciętychъ bitwachъ, w których obie strony znaczną poniosły stratę, zbliżył siê pod samą stolicę Meksyk, ale w skutku zawieszenia broni jeszcze do niêj nie wkroczył. Słychać, że Meksykanie utracić mieli w poległychъ i ranionychъ 13 Jenerałówъ i 5,000 ludzi; w ogólności zaś walczyli daleko lepiej, niź siê spodziewano. O niektórychъ полкахъ amerykańskich donoszą, że prawie całkiem zostały zniszczone, a szczególniej wielu utraciły oficerówъ. Zъ raportówъ urzędowychъ, ogłoszonych wъ Washingtonie d. 14 września, dowiadujemy siê, iż dnia 20 sierpnia, wojsko amerykańskie, liczące 7,000 ludzi, spotkało siê zъ Meksykańskiemъ pod Charbuses, o 3 do 4 mil angielskichъ od Meksyku. Ostatnie, liczące 35,000 ludzi, ustawione było po za ogromną baterią ciężkichъ działъ. Po dwugodzinnej krwawej walce, Amerykanie zъ bagnietemъ wъ ręku odparły nieprzyjaciela, nie utraciwszy 1,000 ludzi, podczas gdy strata ze strony Meksykanówъ dochodziła do 5,000 ludzi. Wъ skutekъ tej bitwy zawarte zostało zawieszenie broni, ku czemu ze strony meksykańskiej mianowano 5 kommissarzy, na czele których byłъ Herrera, do prowadzenia dalszychъ układowъ. Warunki tego zawieszenia broni, wъ ciągu którego obustronni Kommissarze układać siê mają o zawarcie pokoju, zależą na temъ: iż żadna zъ obu armii, wъ ciągu zawieszenia broni, nie może być ani wzmocnioną, ani wykonywać nowychъ dziełъ fortyfikacyjnych, ani przekroczyć oznaczonej linii; słowem, oba wojska nie mogą nic przeciwъ sobie przedsiębrać bezъ poprzedniego dwoma dniami za-wiadomienia siebie nawzajemъ.

— Według listu zъ Veracruz zъ d. 7 września, bitwę pod Charbuses, czy Charubuses, poprzedziła inna zacięta potyczka pod Contreras, czyli Coysacan, wъ której Amerykanie stanowczo odnieśli zwycięstwo. Wъ bitwie zъ d. 20 zabrali Amerykanie 1,500 jeńców, pomiędzy którymi 4 Jenerałówъ, oraz 15 działъ. Meksykanie twierdzą, że sam Santana dowodził pod Charbuses, ale za nadto wcześnie cofnął siê zъ placu bitwy. Młodzież zъ Meksyku, po której sobie wiele obiecywano, uciekła prawie wszystka, nie dawszy ani jednego wystrzału. Doniesienia zъ Veracruz podają siłę Meksykanówъ pod Charbuses na 15 do 20,000, Amerykanówъ zaś na 6,000. Ostatni zdobyli więcej amunicyi, niź Jenerałъ Scottъ wypotrzebował od czasu wejścia na ziemię Meksykańską. O Paradesie, od chwili wyjazdu jego zъ Veracruz, nie nie było słychać: to pewna, że go jeszcze wъ Meksyku nie było.

— Dz. *Liverpool Albion* donosi zъ Nowego Orleanu, że Prezydent zъ Honduras wydał odezwę, wъ której wzywa Srodkową Amerykę do udzielenia pomocy Meksykowi. Dwaj Jenerałowie zъ Gwatemali podobnie wydali odezwę.

— Według doniesień zъ Valparaiso zъ d. 28 maja, zatarci zaszcze pomiędzy Peru i Boliwią, przybierają coraz groźniejszy charakter. Wiadomości zъ Arequipa, nadeszłe do Lima, donoszą już o rozpoczęciu krokówъ nieprzyjacielskichъ, albowiemъ Jenerałъ Ballivan napadł na miasto Yunguyo, które też przezъ niejaki czasъ zostawało wъ posiadaniu wojskъ boliwijskichъ. Kongressъ holiwijski miałъ wkrótce rozstrzygnąć kwestyя względemъ wojny lubъ pokoju. Głównymъ przedmiotemъ sporu jestъ port Arica, który Boliwianie bądź co bądź posiadać pragną. Wъ południowychъ prowincyachъ Peru, uzbrojono na wszelki wypadekъ gwardyя narodową.